

Tantárgy: "Eufunkció"¹: az európai integráció súlypontjai
Oktató: Dr. Babos Tibor, címzetes egyetemi tanár

Viharban születik az új világ.
Conrad Ferdinand Meyer

Bevezetés

Európa jelenlegi történelmi korszakát a Szovjetunió, a Varsói Szerződés és a KGST felbomlása, és a német újraegyesítést követő demokratizálódási folyamat, valamint a mindezzel együtt meginduló dinamikus dezintegrációs és integrációs erők konszolidációja jellemzi. Míg a kilencvenes évek első felében a dezintegrációs törekvések messze intenzívebben és katartikusabban jelentkeztek, addig az évtized második felében a dezintegráció integrációba csapott át, s az mind Kelet-, mind Nyugat-Európában, valamint az Egyesült Államokban is sarkalatos kérdéssé nőtte ki magát.² Részben elfogadván azt hogy „az integráció egy folyamat, valamint egy végleges állapot is egyben” e fejezet mellett érvel, hogy az európai biztonság alakulásának vizsgálata során az integrációt sokkal inkább egy folyamatnak, semmint végleges stádiumnak célszerű tekinteni. Ez nem csak a nemzetközi szervezetek, hanem az egyes államok szintjén is igaz. Az európai integrációt serkentő energiák két központi erőforrásból, egyfelől az EU és a NATO integrációs stratégiái, másfelől az aspiráns országok érdekeinek dialektikájából gerjesztődnek.

A mai európai dezintegrációs és integrációs folyamatok a mesterséges határaitól megszabadult Európában zajlanak, amelynek két alapvető intézménye, vagy inkább dimenziója az Európai Unió, és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete. Tekintettel arra, hogy az előző egy európai kompetenciájú gazdasági, társadalmi, politikai, biztonsági tömörülés, az utóbbi pedig inkább politikai, biztonsági, katonai, s felelősségét tekintve tulajdonképpen felöleli az egész északi féltekét, a két integrációs mag – természetéből adódóan – nem fuzionálható egymással. Törvényszerűség az is továbbá, hogy mivel a politika, a gazdaság és a társadalom funkcionális területei ma dominálnak a biztonság és védelem felett, az európai integrációs folyamatban az EU a primer tömörülés. Az Unió elsődlegességét mindazonáltal az is bizonyítja, hogy annak fejlődési folyamatában a supra- és szupernacionális fejlődési fázisok bekövetkezte nemcsak hogy megváltoztatja az Unió-tagok jogállását a NATO-ban, hanem azzal egyidőben merőben újszerű érdekrendszert és biztonsági körülményeket teremt a kontinensen. Másként fogalmazva: a NATO jövője jobban függ az Uniótól, mint fordítva. Az EU szempontjából ezzel együtt a NATO továbbra is fontos, de mindenképpen alárendelt tényezővé "degradálódik", miközben minden bizonnyal több ponton konfrontálódik az Unióval a funkcionális területeken. E körülmények közepette az eufunkció elemi fontossággal esik latba. A tantárgy a fentiek tükrében az európai integrációs és dezintegrációs folyamatokat vizsgálja azzal a céllal, hogy reális képet nyújtson a hallgatónak az európai egység, unió és kohézió aktuális helyzetéről.

¹ eufunkció lat el., szoc társadalmi cselekvések v. intézmények jótékony hatása mások működésére, BAKOS Ferenc: *Idegen szavak és kifejezések kézikönyvtára*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1999, p. 228.

² Graham EVANS, Jeffrey NEWNHAM, *The Penguin Dictionary of International Relations*, Penguin Books, London, 1998, p. 253.